Hukuk Bölümü 2007/73 E. , 2008/27 K.

- CEZASI BULUNDUĞUNDAN BAHISLE REDDEDILMESINE ILIŞKIN IŞLEMIN IPTALI
  - KARAYOLLARI TRAFİK KANUNU (2918) Madde 1

"İçtihat Metni"

Davacı : Ö.S.

Vekili : Av. M.E., Av. İ.M.

Davalı : İçişleri Bakanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, İstanbul Trafik Tescil Şube Müdürlüğü.

O L A Y : 45107 seri no.lu sürücü belgesini kaybeden Davacı, yeni belge çıkarmak için Trafik Şube Müdürlüğüne gittiğinde; TCK 404/2 maddesinden ceza aldığından bahisle, kendisine yeni belge verilmemiştir.

Davacı vekili, müvekkilinin Fatih 3 Asliye Ceza Mahkemesinin 2.4.2003 gün ve E:2002/388, K:2003/186 sayılı kararıyla, TCK 404/2 maddesinden 1.423.656,000 TL Para cezası almış olduğunu; sürücü belgelerini düzenleyen Kanunda, sürücü adaylarının TCK 403. ve 404. maddelerinden iki defa ceza almaları halinde kendilerine sürücü belgesi verilemeyeceğinin açıkça belirtildiğini, yasanın açık olmasına ve müvekkilinin TCK 404. maddesinden yalnızca bir kere ceza almasına rağmen, yeni belge verilmediğini ve yazılı dilekçelerini de kabul etmeyerek zımnen reddettiklerini; müvekkilinin ceza alırken, sürücü belgesi ile ilgili olarak Mahkemece bir hüküm verilmemiş olduğunu ifade ederek, sonuçta; Davalı idarenin haksız uygulamasının ve zımni ret işleminin iptali istemiyle, 18.2.2005 tarihinde idari yargı yerinde dava açmıştır.

İSTANBUL 1. İDARE MAHKEMESİ; 18.5.2005 gün ve E: 2005/412, K: 2005/1016 sayı ile, İstanbul Valiliği husumetiyle gördüğü davada, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 112. maddesinde sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınması hariç olmak üzere bu kanundaki, hafif para cezasını veya bununla birlikte hafif hapis cezasını, belgelerin geri alınması ve iptali veya işyerlerinin kapatılması cezasını gerektiren suçlarla ilgili davalara trafik mahkemelerinde, bunların bulunmadığı yerlerde yetki verilen sulh ceza mahkemelerinde bakılacağının kurala bağlanmış olduğu; dosyanın incelenmesinden (B) sınıfı sürücü belgesi sahibi olan davacının bu belgeyi kaybetmesi nedeniyle yeniden çıkartmak istemesi üzerine yapılan incelemede, uyuşturucu madde kullanmak nedeniyle kaydının çıktığından bahisle isteminin reddi üzerine iş bu davanın açıldığının anlaşıldığı; yukarıda aktarılan yasal düzenleme uyarınca, sürücü belgesine geçici süre ile el konulmasının idare mahkemesinin görevinde olduğu; sürekli el koyma veya belgesinin iptal edilmesi halinde görevli mahkemelerin sulh ceza mahkemeleri olduğunun görüldüğü; bu durumda adli yargının görevinde olan davanın mahkemelerince esasının incelenmesi olanağının bulunmadığı gerekçesiyle görevsizlik kararı vermiş, bu karar temyiz edilmeyerek kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez, aynı istekle 8.5.2006 gününde adli yargı yerinde dava açmıştır.

GAZİOSMANPAŞA 2.SULH CEZA MAHKEMESİ; 10.5.2006 gün ve 2006/1011 D.İş sayı ile, itiraz eden vekilinin 8.5.2006 havale tarihli dilekçesi ile; müvekkilinin Gaziosmanpaşa Trafik Tescil Şube Müdürlüğünden alınma 45107 seri nolu sürücü belgesi sahibi olduğunu, bir ay kadar önce sürücü belgesini kaybettiğini, yeni belge çıkarmak için Trafik Şube Müdürlüğüne gittiğinde TCK 404/2 maddesinden ceza aldığı belirtilerek, yeni sürücü belgesinin verilmediğini, bu nedenle davalı idarenin haksız uygulamasının reddine ve yargılama sonuçlanana kadar sürücü belgesinin yenisinin verilmesine karar verilmesini talep etmiş olduğu; tüm dosya birlikte incelendiğinde; itiraz eden hakkında kabahatlere ilişkin herhangi bir idari yaptırım kararı bulunmadığı, mahkemelerince kabahatlere ilişkin idari yaptırım kararlarına karşı itiraz edilebileceği, 5326 sayılı Kabahatler Yasasında düzenleme yapılmış olduğu, davalı kurumun yeni sürücü belgesi vermeme kararının Sulh ceza Mahkemesinde incelenebilecek kararlardan olmadığı, idari nitelikte bir işlem olduğu gerekçesiyle Mahkemenin görevsizliğine ve görev uyuşmazlığının giderilmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE:

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Ahmet AKYALÇIN'ın Başkanlığında, Üyeler: Mahmut BİLGEN, Ramazan TUNÇ, Habibe ÜNAL, O.Cem ERBÜK, Serdar AKSOY ve Muhittin KARATOPRAK'ın katılımlarıyla yapılan 03.03.2008 günlü toplantısında;

I-İLK İNCELEME :Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; olay kısmında belirtildiği üzere, tarafları konusu ve sebebi aynı olan davada; idari yargı yerince adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle verilmiş ve kesinleşmiş bir görevsizlik kararı bulunmakta olup, bunun üzerine kendine gelen davayı inceleyen adli yargı yerinin sahip olduğu seçenekler ile verdiği karar bakımından bir değerlendirme yapılması gerekmektedir.

1- 2247 sayılı Yasanın 14. maddesinde yer alan, "Olumsuz görev uyuşmazlığının bulunduğunun ileri sürülebilmesi için adli, idari veya askeri yargı mercilerinden en az ikisinin tarafları konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinleşmiş olması gerekir.

Bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi, ancak davanın taraflarınca ve ceza davalarında ise ayrıca ilgili makamlarca ileri sürülebilir." hükmüne göre, idare mahkemesinin kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine adli yargı yerince de görevsizlik kararı verilmesi ve bu kararın kesinleşmesi halinde, olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuş olacak; hukuk alanında doğmuş bulunan bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi ise, ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilecektir.

2- 2247 sayılı Yasanın 19. maddesindeki " Adli, idari, askeri yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler." hükmüne göre ise, adli yargı yeri, davaya bakma görevinin daha önce görevsizlik kararı veren idari yargı yerine ait olduğunu belirten gerekçeli bir karar ile doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma olanağına sahiptir. Şu kadar ki, başvuru kararının, görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilmesine değin işin incelenmesinin ertelenmesi hususunu da ihtiva etmesi gerekir.

Yasakoyucu, 14. maddeye göre hukuk alanında olumsuz görev uyuşmazlığı doğması halinde her iki yargı merciince işten el çekilmiş olduğundan başvurma iradesini davanın taraflarına bırakmış iken, bu yönteme nazaran daha kısa zamanda çözüme ulaşılmasını amaçladığı 19. madde ile, daha önce görevsizlik kararı veren yargı merciinden sonra davayı inceleyen yargı merciine, işten el çekmeden doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma olanağını tanımıştır.

Olayda, adli yargı yerince, öncelikle görevsizlik kararı verilmekle birlikte, bununla yetinilmemiş ve görevli merciin belirtilmesi için re'sen Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına da karar verilmiştir.

Bu haliyle,her ne kadar 2247 sayılı Yasada öngörülen yönteme uymamakta ise de,da- vanın taraflarınca başvuruda bulunulmadığı gözetilerek,Gaziosmanpaşa 2.Sulh Ceza Mahkemesince re'sen yapılan başvurunun 2247 sayılı Yasanın 19.maddesi kapsamında olduğunun kabulü ile Uyuşmazlık Mahkemesinin önüne gelmiş bulunan görev uyuşmazlığının çözüme kavuşturulması,gerek dava ekonomisine gerek Uyuşmazlık Mahkemesinin kuruluş amacına uygun olacağından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar veril

II-ESASIN İNCELENMESİ : Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Ayla SONGÖR, Danıştay Savcısı Gülen AYDINOĞLU ve AYİM Savcısı Sıddık SOYSAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, sürücü belgesini kaybeden davacının, yeni sürücü belgesi isteminin; cezası bulunduğundan bahisle reddedilmesine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılmıştır.

13.10.1983 tarih ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun "Amaç" başlıklı 1. maddesinde, "Bu kanunun amacı, karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlamak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemektir" denilmiş; Kanunun Beşinci kısmında Sürücü Belgeleri ve Sürücüler başlığı altındaki 36. maddede, motorlu araçların sürücü belgesi sahibi olmayan kişiler tarafından karayollarında sürülmesinin yasak olduğu, 38. ve 39. maddelerde sürücü belgesi sınıfları ve belgelere ait esasların belirlendiği, İçişleri Bakanlığınca, trafik güvenliği nedeniyle gerekli görüldüğünde değiştirilmesinin zorunlu olduğu, zorunluluğa uymayan sürücülerin araç kullanmaktan men edileceği, bunun usul ve esaslarının Bakanlıkça çıkarılacak Yönetmelikte belirleneceği; 40. maddede, dış ülkelerden alınmış olan sürücü belgelerinin kanunlar, ikili veya çok taraflı anlaşma hükümlerine istinaden işleme tabi tutulacağı öngörülmüştür.

Diğer taraftan, "Sürücü Adaylarında Aranacak Şartlar" başlıklı 41. maddede; " Sürücü belgesi alacaklarda aşağıdaki şartlar aranır.

(...)

e) (Değişik bent: 17/10/1996 - 4199/18 md.) Hükümlü olmama şartları:

Türk Ceza Kanununun 403, 404 üncü maddeleri ile 572/2-3 maddelerinden ikiden fazla ve 1918 sayılı Kaçakçılığın Men ve Takibine Dair Kanunun 28 ve 29 uncu maddeleri, 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar Hakkında Kanunun 12 nci maddesinin 3 üncü ve takip eden fıkralarındaki suçlardan hüküm giymemiş olmaları,

(...)

Zorunludur." hükmüne yer verilmiştir.

Anılan Yasanın 42. maddesinde sınavlar ve belgelerin verilme esasları; 45.maddesinde, sağlık şartlarında sonradan meydana gelen değişiklikler ile sahte olan, hile ile alınan veya şartlarına uygun olmadan verilen sürücü belgelerinin geri alınacağı belirtilmiştir.

Yasanın Adli kovuşturma ve Cezaların Uygulaması başlıklı Dokuzuncu Kısımda düzenlenen 112. maddenin ilk paragrafında da; sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınması hariç olmak üzere bu Kanundaki hafif para cezasını veya bu kanundaki hafif hapis cezasını, belgelerin geri alınması ve iptali veya işyerlerinin kapatılması cezasını gerektiren suçlarla ilgili davalara trafik mahkemelerinde, bunların bulunmadığı yerlerde yetki verilen sulh ceza mahkemelerinde bakılacağı hükmüne yer verilmiştir.

Öte yandan, "İşlenen Suçlar Nedeniyle Sürücü Belgelerinin Geri Alınması Ve Yerine Getirilmesi" başlığını taşıyan 119. Maddede; "(Değişik fıkra: 17.10.1996 - 4199/38 md.) Sürücü belgeleri, belge alındıktan sonra bu Kanunun 41 inci maddesinin (e) bendinde yazılı suçlardan biri ile mahkumiyet halinde süresiz geri alınır.

Diğer cürümlerden mahkumiyeti halinde, mahkemece ceza süresini geçmemek üzere geçici olarak sürücü belgelerinin geri alınmasına da karar verilebilir.

Geçici olarak sürücü belgesinin geri alınması hürriyeti bağlayıcı ceza hükümlerinin infazından sonra yerine getirilir." denilmiştir.

Bu düzenlemelere göre; sürücü belgesi alma koşullarından olan, 41.maddedeki suçlardan mahkumiyet halinde, idarece ilgiliye sürücü belgesi verilmeyeceği; 45. madde uyarınca, koşullara uyulmadan verildiği tespit edilen belgenin idarece geri alınacağı; 112. maddede belirtilen "sulh ceza mahkemesi"nin yetkili kılındığı davaların, Yasada öngörülen ve ehliyetin süresiz geri alınmasını gerektiren ceza davalarına ilişkin bulunduğu; 119. maddede ehliyetin süresiz geri alınmasının, 41. maddenin (e) bendinde belirtilen ve Türk Ceza Kanununda yer alan suçlardan mahkumiyet halinde söz konusu olduğu; cürümlerden mahkumiyet halinde ise, mahkemece ceza süresini geçmemek üzere sürücü belgesinin geçici olarak geri alınmasına karar verilebileceği açıktır.

İncelenen olayda, sürücü belgesi sahibi olan davacının 765 sayılı (Mülga) Türk Ceza Kanununun 404. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca cezalandırıldığı, Mahkeme kararında sürücü belgesine ilişkin hüküm bulunmadığı, ilgilinin sürücü belgesini kaybettiğinden bahisle idareye başvurması üzerine, 2981 sayılı Yasanın 41/e maddesi gerekçe gösterilerek, kendisine yeni belge verilmediği; bu işlemin iptali istemiyle bakılan davanın açıldığı anlaşılmıştır.

Bu durumda; idarenin, görev alanına ilişkin düzenleme yetkisi kapsamında olmak üzere tesis ettiği işlem, kamu gücüne dayalı, re'sen ve tek yanlı olarak tesis edilen idari işlem niteliğini taşıdığından, bu işlemin iptali istemiyle açılan davanın, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-a maddesinde sayılan "İdari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları" kapsamında görüm ve çözümünde idari yargı yerleri görevli bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle Sulh Ceza Mahkemesi'nin 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesi kapsamında görülen başvurusunun kabulü ile idare mahkemesinin görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir._

SONUÇ : Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Gaziosmanpaşa 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 2247 sayılı Yasa'nın 19. maddesi kapsamında görülen BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile İstanbul 1. İdare Mahkemesi'nce verilen 18.5.2005 gün ve E: 2005/412, K: 2005/1016 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 03.03.2008 gününde OYBİRLİĞİ

İLE KESİN OLARAK karar verildi.